

2025. májusi mérnök évfordulók, emlénapok + programok

1. – 165 éve született Zielinski Szilárd mérnök

Mátészalkán, 1860. május 1-én született Zielinski Szilárd (1860-1924) építőmérnök, műegyetemi tanár, a hazai vasbetonépítés meghonosítója. Tanulmányait a Budai Főreál-tanodában, majd a Műegyetemen végezte, ezt követően 1888-ig állami ösztöndíjjal Németországban, Angliában és Franciaországban tanult, ill. Párizsban dolgozott az Eiffel-cégnél. 1888-ban visszatért Budapestre, 1889-ben mérnöki irodát nyitott. Hídtervezéssel és vasúti nyomjelzéssel foglalkozott. Ekkoriban még főleg vasszerkezeteket alkalmazott. 1897-től lett tanár a Műegyetemen. A XIX. sz. második felében London, New York, Chicago és Párizs metróépítési lázban égtek, 1897-re Zielinski Szilárd is megalkotta a budapesti „Magyar Metropol Vasút” tervét. Meghatározta az észak-déli és a keleti-nyugati főirányokat is. Így a mérnökök közt ő volt az első, aki a metróhálózati építési tervekért műszaki doktori címet kapott. Megismerve François Hennebique (1841-1921) francia mérnök vasbetonépítésre vonatkozó szabadalmát, további munkájában, az országban elsőként szorgalmazta a vasbeton szerkezetek alkalmazását. Kezdetben francia tervek alapján dolgozott, majd már saját tervek és szegedi munkások segítségével függetlenítette magát. Mérnöki munkássága mellett éveken át küzdött a Mérnöki Kamara megalakításáért. Első javaslatát 1900-ban nyújtotta be, de egészen 1923-ig kellett várnia, amíg az országos hatáskörű Budapesti Mérnöki Kamara megalakulhatott, melynek ő lett az első elnöke. Munkásságának és emlékezetének tiszteletére az MMK választmányi ülése 2000. január 19-én megalapította a Zielinski Szilárd-díjat.

2. – 140 éves a zártvasmagú váltakozóáramú transzformátor

A budai Ganz és Társa Rt. Elektromos Osztályának feszültséglépcsőzésre épülő, párhuzamos kapcsolású áramelosztási rendszerét 1885. május 2-án mutatták be. Ennek kulcsfontosságú építőeleme a Déri Miksa (1854-1938) mérnök, Bláthy Ottó Titusz (1860-1939) mérnök és Zipernowszky Károly (1853-1942) mérnök közös szabadalmaként konstruált zártvasmagú váltakozóáramú transzformátor volt. A magyar alkotók történelmi érdeme: a világon elsőként kifejlesztették a nagyobb távolságokra történő gazdaságos villamosenergia szállítás és az elosztás alapját képező eszközt.

3. – 90 éve született Daróczy Sándor fizikus

Biharnagybajomban, 1935. május 3-án született Daróczy Sándor (1935-1996) atomfizikus, kutató, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem tanszékvezetője. Tanítványait, fiatal munkatársait egyenrangú partnernek tekintve élénk, alkotó légkört tudott maga körül teremteni, példát mutatva a rendkívül körültekintő, gondos és fáradhatatlan munkájával. Egy nemzetközi kutatócsoport tagjaként jegyzett eredményeket ért el a dubnai Egyesített Atomkutató Intézetben is.

3. – 130 éve született Földi Zoltán mérnök

Budapesten, 1895. május 3-án született Földi Zoltán (1895-1987) mérnök. Budapesti Műegyetemen szerzett vegyészmérnöki oklevelet 1917-ben, majd az egyetem szerveskémiai tanszékén volt tanársegéd Zemplén Géza (1883-1956) professzor mellett. 1918-1941 között a Chinoin Gyógyszer- és Vegyészeti Termékek Gyárában dolgozott vezető beosztásokban. 1931-ben a szerves gyógyszerkészítmények kémiai

technológiája c. tárgykörben lett egyetemi magántanár Szegeden. 1941-1945 között volt a Chinoin vezérigazgatója volt, 1946-1978 között a Kutatólaboratórium vezetője. Emellett 1948-tól a BME-n a szerves kémiai alapműveleteket adta elő. 1971-ben Endrődi utcai magánlaboratóriumát a Chinoinnak adományozta, lehetővé téve ezzel a ciklodextrinek kémiája kutatását. Számos gyógyszer kifejlesztésében vett részt. A II. világháború után fontos szerepe volt a hazai penicillingyártás megszervezésében, ezért kapott Kossuth-díjat. Nevéhez fűződik a cinkona alkaloidok rézkelátjainak a felfedezése és stabilitásuk összehasonlító vizsgálata. 1956-tól lett az MTA tagja.

4. – 150 éve született Szily Kálmán mérnök

Budapesten, 1875. május 4-én született Szily Kálmán (1875-1958) mérnök, tanár. Mérnöki oklevelét a budapesti Műegyetemen nyerte, majd a budapesti tudományegyetemen, Párizsban és Zürichben képezte tovább magát, 1898-ban a budapesti tudományegyetemen bölcsészdoktori oklevelet szerzett s ugyanez évben a Műegyetem mechanikai tanszékére adjunktussá nevezték ki. 1913-44-ben a mechanika ny. r. tanára; 1920-tól az MTA levelező tagja, 1927-30-ban a Műegyetem rektora. 1932-41-ben a minisztérium közigazgatási államtitkára. 1944 végén Németországba távozott, utóbb az USA-ban élt.

5. – 90 éve született Kocsis Károly mérnök

Komáromban, 1935. május 5-én született Kocsis Károly (1935-2005) villamosmérnök, egyetemi tanár. 1982-1990. között Rómában, az ENSZ Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Szervezetében dolgozott, ahol a FAO Európai Regionális Hivatala programjaként 24 európai és több mint 30 fejlődő ország részvételével működő Európai Agrárenergetikai Kutatási Együttműködési Hálózat főkoordinátori feladatait látta el. 1990-ben tért vissza a Gödöllői Agrártudományi Egyetemre, ahol több alkalommal is rektorrá választották.

6. – 390 éve alapították a Nagyszombati Egyetemet

Pázmány Péter (1570-1637) bíboros, esztergomi érsek rendkívüli fontosságot tulajdonított a nevelésnek. 1619-ben Bécsben egyházi és világi főiskolát létesített, a Pazmaneumot, amely a papképzés színvonalát emelte. 1626-ban a pozsonyi, 1627-ben a győri jezsuita gimnáziumok alapításával nemcsak a katolikus hit megerősítését segítette elő, hanem a magyar művelődésügy egészét is szolgálta. Kiharcolta, hogy mind több magyar ifjút küldjenek Rómába tanulni. Az iskolaszervező tevékenysége révén megalakult az ungvári, soproni, trencsényi kollégium; majd a komáromi, szatmári, túróci, gyöngyösi, szendrői, kassai, besztecebányai és szepesi rendházak. Nevéhez fűződik az első valóban tartósan működő magyarországi egyetem megalapítása is. 1635. május 6-án teológiai és filozófiai karral Nagyszombaton egyetemet alapított, melynek irányítását a jezsuita rendre bízta. Ez az egyetem 1777-ben Budára, 1784-ben Pestre került, viselte Pázmány Péter nevét, majd később Eötvös Loránd Tudományegyetem lett.

6. – 120 éve született Bártfay József mérnök

Rákospalotán, 1905. május 6-án született Bártfay József (1905-1988) vegyészmérnök, aki erjedéssel kapcsolatos folyamatok mikrobiológiai kérdéseivel foglalkozott. 1930-tól a Vegyészet- és Élelmiszevizsgáló Intézetben, 1941-től az Anyaggazdálkodási Intézetben, 1949-től az Erjedézipari Kutatóintézetben dolgozott. 1973-1976 között a Kertészeti egyetemi meghívott előadója volt. Eredményei közül

kiemelkedő és nemzetközi viszonylatban is értékes a glükózizomeráz enzim hatásmechanizmusának felismerése. Jelentős munkát végzett az erjedézipari laboratóriumi módszerek fejlesztése és ismertetése terén is.

6-8. – Védelmi és irányítástechnikai fórum

Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) egyik legnagyobb érdeklődés mellett zajló rendezvénye a Védelmi és Irányítástechnikai Fórum (VIF). Mátraházán május 6-8. között rendezik a 10. VIF-et, a MEE Energetikai Informatika Szakosztálya és a MAVIR ZRt. Szekunder szakszolgálati osztály és az OVRAM Relévédelmi csoportjának szakmai közreműködésével. Bővebb infó: <https://vif.mee.hu/>

7. – 75 éves a Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér

Tervezésekor a repülőteret polgári, katonai és sport célra is kívánták hasznosítani. Tervezés részeként, a repülést akadályozó tereptárgyaktól mentes, későbbi bővítésekhez lehetőséget nyújtó területen 1939 februárjától meteorológiai megfigyeléseket és méréseket végeztek dr. Hille Alfréd vezetésével. Főként a szélviszonyokat, a köd kialakulásának és a feloszlásának körülményeit vizsgálták. Kavicsos talaj és a mélyen húzódó talajvíz további előnyt jelentett. Az egyeztetett tervezési munkák több szálon futottak, északnyugati részére a polgárit, a délnyugatra a katonai létesítményeket szánták. Ehhez csatlakozva a leendő közös felszálló mezőn kívül, a keleti oldalra tervezték a sportrepülőteret egykori majorsági épületek felhasználásával a később építendő hangárokkal. Itt már 1940 nyarán repültek a növendékek a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap keretében. A katonai rész északi oldalán, a repülőtér nyugati részén épültek az EMESE Kísérleti Repülőgépgyár épületei. Mint minden épület tervezésére és építésére, így a forgalmira is pályázatokat hirdettek. 1939 szeptemberében kiírt pályázat decemberi eredményhirdetésekor a megvalósításra legalkalmasabbnak, kis módosítással ifj. Dávid Károly terveit találták. A tervező, aki a modern magyar építőművészet egyik megteremtője volt, egy olyan épületet álmódott meg, amely fentről stílusosan, egy hatalmas repülőgépre emlékeztetett. A törzse a nagyméretű impozáns indulási-érkezési csarnok, a vízszintes vezérsíkja a közút felőli homlokzat, a szárnyai a felszálló mező felé néző emeletes részek, motorjai pedig az ezek előtt lévő két irányítótorony. A kiírásban az érdeklődőkre, az utasok kísérőire és a repülőbemutatók résztvevőire is gondolni kellett, ezért erre a célra épült meg egy nagyméretű terasz. Munkálatok 1942-ben kezdődtek Kemenes Krebs András cégének közreműködésével. II. világháború során komoly károkat szenvedett, ideiglenesen német és szovjet csapatok is állomásoztak a repülőtéren. 1947-ben döntöttek Ferihegy újjáépítéséről a polgári forgalom számára. A 3 éves terv keretében megtisztították a területet, helyrehozták vagy újjáépítették a megsérült épületeket, valamint 1948-ban elkezdték a 13/31-es, ma 13R/31L futópálya betonozási munkálatait is. Az ünnepélyes átadási ünnepséget 1950. május 7-én tartották, és az elkészült részek tették lehetővé az 1946-ban megalakult és budaörsi székhelyű Maszovlet itteni működését. A légitársaság ekkor még csak néhány külföldi járatot, a prágait, bukarestit, varsóit és a szófiai tartotta fenn. A repülőteret eredetileg fekvése alapján Budapest Ferihegy Nemzetközi Repülőtérnek nevezték el. A szomszédos Ferihegy nevét a területen a 19. században szőlőbirtokkal rendelkező Mayerffy Ferencről (1776–1845) kapta. Napjainkban a terület teljesen lapos, mert bár korábban volt ott egy 147 méter magas domb, azonban azt 1940-es években elegyengették. A

repülőteret 2011. március 25-én Liszt Ferenc zeneszerző emlékének tisztelegve átnevezték a mai nevére: Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér.

7-9. – Közlekedésfejlesztési továbbképzés

Az MMK Közlekedési Tagozata „Közlekedésfejlesztés Magyarországon 2025” címmel május 7-9. között Herceghalomban rendez konferenciát, és szakmai továbbképzést. Bővebb infó: <https://bpmkkepzések.hu/>

8. – Magyar biogáz ipar jelene és jövője című rendezvény

A BME mérnök hallgatóinak egy csoportja 2002-ben az egyetemi oktatóik segítségével megalapították az Energetikai Szakkollégiumot. Május 8-án 18:15 órától a BME Q épület QBF13-as termében a Magyar biogáz ipar jelene és jövője: hatékony üzemeltetés és a biometán előállításának lehetőségei címmel szakmai rendezvényt tartanak. Bővebb infó: www.eszk.org

8. – Cégvezetők csúcstalálkozója

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara (BKIK) május 8-án Budapesten, a BKIK székházban rendezi az üzleti szektor döntéshozóinak 10. tanácskozását. Bővebb infó: <https://ppkonferencia.hu>

8-11. – Nemzetközi gépészeti konferencia

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) Gépészeti Szakosztálya május 8-11. között Nagyváradon rendezi a XXXIII. nemzetközi gépészeti találkozót, amely lehetőséget teremteni az erdélyi, a hazai, illetve más államokbeli szakembereknek eredményeik bemutatására, és a kapcsolatteremtésre is. Bővebb infó: <https://emt.ro/konferenciak>

11. – 120 éve született Kozmann György mérnök

Debrecenben, 1905. május 11-én született Kozmann György (1905-1980) gépészmérnök, egyetemi tanár. 1930-ban a budapesti Műegyetemen szerzett mérnöki oklevelet. A gazdasági válság idején 1932-1936-ig a Honvédelmi Minisztériumban műszaki rajzoló volt. 1936-1945-ig a diósgyőri gyárban a sajtoló műhely vezetője, majd 1945-1949 között a MÁVAG diósgyőri kohászati üremeiben az öntödei osztály, később a metallográfiai osztály laboratóriumvezetője volt. 1942-1949 között a miskolci Gépipari Középiskolában, 1948-tól az Állami Műszaki Főiskola diósgyőri vaskohászati tagozatán tanított. 1949-ben nevezték ki a BME Gépészmérnöki Karára. 1952-től nyugdíjba vonulásáig tanszékvezető volt a műszaki mechanika tanszéken. 1951-1960-ig a BME oktatási rektorhelyettese, jelentős szerepet játszott a felsőoktatási reform munkálataiban. Számos hazai és külföldi szakfolyóiratban publikálta a szilárdságtan, a műszaki lengéstan és a rugalmasságtan körébe vágó tanulmányait.

11. – 170 éve született Szathmári Ákos tanár

Kolozsváron, 1855. május 11-én született Szathmári Ákos (1855-1927) fizika- és matematikatanár. Felsőfokú tanulmányait részint a kolozsvári, részint a budapesti egyetemeken végezte. 1878-ban került a nagybecskereki kegyesrendi főgimnáziumba, öt évi tartózkodás után visszatért Erdélybe, és a Kolozsvári Református Kollégiumban természettant, mennyiségtant és csillagászatot tanított, emellett a természettani múzeum őre, és az előljárósági és tanári gyűlések jegyzője. Ő volt az első magyar nyelvű spektroszkópia-könyv szerzője.

13-16. – Ipar napjai szakkiállítás

Az Ipar napjai kiállítás május 13-16. között a HUNGEXPO Központban lehetőséget teremt arra, hogy kicseréljük tapasztalatainkat és megismerjük a jó gyakorlatokat. A BPMK szervezésében május 13-án „Az E-mobilitásról másképpen” című továbbképzésre is lehetőség nyílik a gépészeti, közlekedési, elektrotechnikai és energetikai szakemberek számára. Kamarai regisztráció: www.iparnapjai.hu/mmk

13. – 125 éves a Magyar Elektrotechnikai Egyesület

A Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) jogelődjének, a Magyarországi Elektrotechnikusok Egyesületének megalapítására Tihanyi Nándor, a Magyarországi Iparosok 1896 évi kongresszusán tett javaslatot. Az elektrotechnika hazai szakemberei hazai egyesület hiányában eleinte az 1879-ben Werner von Siemens (1816-1892) feltaláló, gyáralapító és Heinrich von Stephan (1831-1897) postafőigazgató vezetésével 1879. december 20-án Berlinben alakult Elektrotechnischer Verein munkájába kapcsolódtak be. Átmeneti megoldásként az Országos Iparegyesület keretében villamossági szakosztályt létesítettek, amelynek első elnöke Zipernowsky Károly (1853-1942) professzor, a transzformátor egyik feltalálója lett, aki ekkor már a Műegyetem Elektrotechnikai Tanszék vezetője volt. A szakosztály tagjai, különösen a villanszerelő iparosok szorgalmazták az önálló szakmai egyesület megvalósítását. Erre 1900. május 13-án került sor, amikor Hegedűs Lajos gyűlésre hívta a szerelő cégeket a Magyar Király Szállóba, ahol megalapították a Magyarországi Elektrotechnikusok Egyesületét. Az egyesületi munka kialakításában, irányításában – többek között – részt vállalt: Bláthy Ottó Titusz, Déri Miksa, Kandó Kálmán, Liska József, Pattantyús Á. Géza, Zipernowsky Károly, Verebély László és Straub Sándor. 1901-ben tartották első közgyűlésüket és Straub Sándort választották elnöknek, akinek a javaslatára módosították nevüket Magyar Elektrotechnikai Egyesületre. A korábbi századfordulón a teljesen új és idehaza is önállósodó tudományterületen, az elektrotechnikában és a hozzá kapcsolódó tudományágakban dolgozó szakemberek (mérnökök, technikusok, szerelők, kereskedők, vállalkozók) fejlődésének megoldásának elősegítésére, valamint a vállalatok, intézmények, vállalkozások tevékenységének támogatására és az elektrotechnika szakmai kultúrájának terjesztésére megálmodott, létrehozott és immáron 125 éven át eredményesen működtetett egyesületünkre méltán lehet büszke a jelenlegi több mint négyezer fős hazai szakembergárda. A MEE története szorosan kapcsolódik a magyar elektrotechnika, villamos ipar kialakulásához és annak fejlődéséhez. A MEE tevékenységében alábbi hármas célt követi: - Az elektrotechnika színvonalának emelését, segítve a szakmai fejlődést: oktatást, gyakorlati képzéseket, szakmai könyvek kiadását szervezi. – Szolgálja a közjót, független szakmai szervezetként szerepet vállal: a magyarországi energetikai szektor alakításában. – Pályaorientációs tevékenységet végez a jövő nemzedéke számára. A MEE vezetése támogatja: – tagjai szakmai fejlődését; – a fiatal szakemberek beilleszkedését, pályafutásuk elindítását; – a pályaválasztás előtt álló fiatalok érdeklődésének felkeltését az elektrotechnika iránt; – az elektrotechnika eredményeinek széles körű megismertetését, különös tekintettel az újdonságokra; – magyar elektrotechnikai hagyományok ápolását; – az elektrotechnika eredményeinek népszerűsítését.

13-15. – Számítógép-hálózati konferencia

A HUNGARNET Egyesület május 13-15. között Győrben, a Széchenyi István Egyetemen rendezi a NETWORKSHOP logójú, a felsőoktatás, a köznevelés, a kutatás és a közgyűjtemények legrangosabb, 34. számítógép-hálózati és alkalmazási informatikai konferenciáját. Bővebb infó: <https://nws.comp-rend.hu/>

17. – 140 éve született Csanády László mérnök

Keszthelyen, 1885. május 17-én született Csanády László (1885-1964) bányamérnök. 1907-től a Magyar Általános Kőszénbánya Rt. tatabányai üremeiben dolgozott. 1918-1937-ig a Tokod-Altáró üzemvezetője, ill. igazgatója volt. 1938-ban a Magyar Általános Kőszénbánya Rt. tatabányai bányauzemeinek igazgatójává nevezték ki. 1944-től nyugdíjazásáig a Magyar Általános Kőszénbánya Rt. központjában, később a Bányászati Tervező Intézetben dolgozott.

18. – 125 éve született Ratkovszky Ferenc mérnök

Sopronban, 1900. május 18-án született Ratkovszky Ferenc (1900-1965) Kossuth-díjas gépészmérnök, elektrotechnikus, magántanár, akadémikus, a Kandó-mozdony továbbfejlesztője. Felsőfokú tanulmányait a budapesti Műegyetemen végezte 1922-ben, majd a Ganz-féle Villamossági Gyár szolgálatába lépett, 1924-ben főmérnök, 1929-ben helyettes igazgató, 1934-ben igazgató lett. 1936-ban a Műegyetem magántanárává képesítette. 1941-től 1960-ig volt Budapest Főváros Elektromos Műveinek (ELMŰ) vezérigazgatója. A XX. század első évtizedeiben lezárult a nagy elektrotechnikai felfedezések korszaka. A fejlesztés elsősorban a teljesítmények, illetve a feszültségszintek növelésére, valamint a berendezések tökéletesítésére irányult. Bláthy Ottó Titusz környezetében ekkorra felnőtt egy új mérnök-generáció. Közülük Ratkovszky Ferenc a transzformátor-szerkesztés, a feszültség-szabályozás, és a nagyvasúti villamos vontatás területén végzett kiemelkedő munkát, később az országos villamosenergia-rendszer kiépítésében alkotott maradandót. Feszültségszabályozó találmányáért elnyerte a Magyar Tudományos Akadémia Berzeviczy-díját. Irányításával épült a Mátravidéki Hőerőmű, a fővárosi 120 kV-os energiarendszer és több más fontos létesítmény.

20. – Elektrotechnikai szakmai továbbképzés

A Budapesti és Pest vármegyei Mérnöki Kamara „Útvilágítások” címmel május 20-án rendez ONLINE szakmai továbbképzést. Bővebb infó: <https://bpmkkepzések.hu/>

20. – 150 éves az egységes tízes felosztású mértékrendszerünk

A XIX. század második felében az európai országok technikai fejlődését segítő körülmények kedvező alakulásában sokat segített az egységes mértékegységek elfogadása. Magyarországon is így volt, ezért nagy jelentőségű a Párizsban, 1875. május 20-án létrehozott nemzetközi méterkonvencióhoz való csatlakozásunk. A méteregyezmény (franciául: *Convention du Mètre*, angolul: *Treaty of the Meter*) célja egy nemzetközi méréstudományi intézet felállítása volt a méterrendszer kialakításának koordinációjára. Ezt követően a 1876. évi 11. sz. törvénycikkely előírta a méter/kilogramm rendszer, az egységes tízes felosztású mértékrendszer használatát hazánkban. Eszerint a kizárólagos mértékrendszer a nemzetközi egyezményben megállapított méter-hosszúság, és az ebből levezethető súly- és térfogategység (kilogramm, liter). A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet vezetősége 1876. június 15-én rendelkezett az új méter/kilogramm rendszer, és az egységes tízes felosztású mértékrendszer kötelező használatáról. A

tizenhét ország, köztük Osztrák-Magyar Monarchia képviselői által 1875-ben aláírt méteregegyezményt 1921-ben jelentősen felülvizsgálták. A rendszert 1960 óta SI-mértékegység-rendszernek (franciául: *Système international d'unités*) nevezik.

21. – 125 éve született Padányi-Gulyás Jenő mérnök

Técsőn, 1900. május 21-én született Padányi-Gulyás Jenő (1900-1982) építészmérnök, egyebek közt a Budapest kelenföldi autóbusz-garázs tervezője, aki írással és szerkesztéssel is foglalkozott. Oklevelét 1923-ban szerezte meg a Műegyetemen. 1939-1941 között országgyűlési képviselő volt. 1941-44. között ő szerkesztette az Építészet című szaklapot. 1945-ben az Amerikai Egyesült Államokba emigrált, és ott építésztervezői gyakorlatot folytatott. 1958-ban létrehozta a Magyar Mérnökök és Építészek Világszövetségét. 1963-ban megalapította a Studies for a New Central Europe című folyóiratot.

21. – 110 éve született Bodánszky Miklós vegyészmérnök

Budapesten, 1915. május 21-én született Bodánszky Miklós (1915-2007) kémikus, akadémikus. 1939-ben a BME-en vegyészmérnöki oklevelet szerzett. 1945-1949-ig az Egger Gyógyszergyár kutatója volt. 1950-1956-ig a BME Vegyészmérnöki Karán a gyógyszerkémia előadója. 1956 után az USA-ban telepedett le, a New York-i Cornell Egyetem Orvostudományi Kar Biokémiai Intézete munkatársa, a New Jersey-i Squibb Orvostudományi Kutatóintézet Peptidcsoportjának vezetője 1966-ig. 1966-1983-ig a clevelandi Western Research Egyetem Kémiai és Biokémiai Intézet egyetemi tanára. Peptidkémiaiával foglalkozott, a peptidszintézis kérdéseinek világhírű kutatója. Nevéhez fűződik a modern peptidkémia máig alkalmazott szintetikus módszerének, a nitrofenil aktív észteres kapcsolásának kidolgozása, majd elsőként alkalmazta ezt számos peptidhormon szintézisében. Kidolgozta a lépésenkénti peptidlánc-építés stratégiáját, megvalósította az emésztést szabályozó hormon, a szekretin első szintézisét. Amerikai Kémiai Társaság és az Amerikai Biokémiai Társaság tagja is volt. 1990-től lett az MTA külső tagja.

22. – Építési szakmai továbbképzés

A Budapesti és Pest vármegyei Mérnöki Kamara a „Felelős műszaki vezetők és a Műszaki ellenőrök feladatai és lehetőségei a tervezett energetikai minőség elérése érdekében” címmel május 22-én rendez ONLINE szakmai továbbképzést. Bővebb információ: <https://bpmkkepzések.hu/>

22-23. – Közvilágítási ankét

A Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) Világítástechnikai Társaság (VTT) közvilágítási ankétját május 22-23. között Parád-fürdőn rendezik. Immár 54. alkalommal tanácskoznak a közvilágítás tervezői, kivitelezői, üzemeltetői és a közvilágításért felelős önkormányzatok küldöttei. Ők azok a szakemberek, akik gondoskodnak a települések köz-, közlekedés és vagyonbiztonságát szolgáló közvilágítás működéséről. Feladataik közepette részt vesznek a világítástechnikai szabványok alkotásában és alkalmazásában is. Bővebb információ: www.vilagitas.org

26. – 125 éve született Schay Géza fizikus, kémikus

Bécsben, 1900. május 26-án született Schay Géza (1900-1991) fizikus, kémikus. 1922 szeptemberétől az országos Chemiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás, a Növényegészségügyi Intézet, később a Ruggya-táárugyár munkatársa volt. Berlin-Dahlem-i Kaiser Wilhelm Institut für Physikalische Chemie-

ben több ízben is dolgozott ösztöndíjasként Polányi Mihály (1891-1976) professzor mellett. 1948-1965-ig a BME Vegyészmérnöki Karán oktatott. 1954 novemberétől 1968 végéig a Központi Kémiai Kutató Intézet igazgatói tisztségét is ellátta, 1965-ben lemondott tanszékvezetői állásáról, és csak a kutatóintézetet irányította. Munkássága az analitikai kémiától a statisztikus mechanikáig terjedt. A BME Fizikai Kémiai Tanszékén Schay Géza körül alakult ki az a nemzetközi hírű adszorpciós iskola, amelynek kiemelkedő eredménye a gáz-adszorpció, a gáz-kromatográfia és a folyadékelegy-adszorpció elmélet kidolgozása. Munkásságát két Kossuth-díjjal, több állami kitüntetéssel is elismerték. A BME Vegyészmérnöki Kara 1992-ben Schay-díjat alapított a fizikai-kémia terén kiemelkedő eredményeket felmutató fiatal kutatók javadalmazására. 1946-tól volt az MTA tagja.

28. – Létesítményüzemeltetési konferencia és szakmai továbbképzés

Május 28.-án Budapesten, a Lurdy Konferencia- és rendezvényközpontban rendezik a IV. Létesítményüzemeltetési konferenciát és kiállítást, így szakmai épületgépészeti, energetikai, egészségügyi-műszaki, elektrotechnikai és építési továbbképzést. Bővebb infó: <https://bpmkkepzések.hu/>

29. – Vállalatirányítási konferencia

Budapesten, május 30-án rendezik a 37. Budapesti Menedzsment és Controlling Fórumot. Fókuszban a tervezés és az előrejelzés áll. Bővebb infó: <https://www.horvath-partners.com/hu/horvath-akademia/>

29-01. – Nemzetközi építéstudományi konferencia

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság május 29. és június 1. között Csíksomlyón rendezi a XXIX. ÉPKO konferenciát. Témakörök: Acélszerkezetek; Építéstechnológia, építésszervezés; Építészet; Építőanyagok; Épületgépészet; Hidépítés; Környezet-védelem; Környezetkímélő közlekedési rendszerek, fenntartható városi mobilitás; Városrendezés, várostervezés; Magasépítészet; Népi építészet; Útépítés; Vasbetonszerkezetek; Vasútépítés. Bővebb infó: <https://www.emt.ro/>

30. – 150 éve született Entz Géza tanár

Kolozsváron, 1875. május 30-án született Entz Géza (1875-1943) egyetemi tanár. Felsőfokú tanulmányait Kolozsváron és Budapesten végezte. 1898-tól a Műegyetem növényteni, 1905-től az állattani tanszéken tanított. 1913-tól lett az Erzsébet polgári iskolai tanárképzőn a biológia tanára. 1920-ban Utrechtbe ment, ahol az egyetemen tanár volt. Hazatérése után 1929-től lett a tihanyi biológiai kutatóintézet igazgatója, majd 1934-ben a budapesti Tudományegyetemen a zoológia tanára lett. A biológia és az állattan számos kérdésével foglalkozott. A biológiában antidarwinista és antihaeckelista álláspontot foglalt el, de az ún. neovitalistákhoz sem csatlakozott. Neki és munkatársainak köszönhető a Balaton életének korszerű hidrobiológiai vizsgálata. 1910-től levelező, 1932-től a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja volt.

31. – 120 éves az első magyar gyártású autó

Budapesten, 1905. május 31-én próbaútra indult a Csonka János (1852-1939) feltaláló, tiszteletbeli gépészmérnök által alkotott első magyar autó. A Műegyetem udvaráról az első négykerekű postaautó a Budapest–Aszód–Kassa–Lőcse–Késmárk–Dés–Máramarossziget–Kolozsvár–Temesvár–Szeged–Budapest útvonalon kétezer kilométeres próbautat tett meg az eredeti szerződésben kikötött ötszáz kilométer helyett. Óránként huszonöt kilométeres átlagsebességgel, és üzemzavar nélkül ért célba. Ez a

sikeres kocszi-típus huszonöt évig állt a posta szolgálatában. A gyártást Csonka János, a pesti Műegyetem tanműhelyének első vezetője irányította.

Felhasznált irodalom:

- *MMK Történeti (Bizottság) Munkacsoport: Magyar mérnökök évfordulói 2025-ben*
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban*
MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának egyes kötetei
- *História – Tudósnaplár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók*
Internet: tudosnaplar.kfki.hu/historia
- *Neumann János Számítógép-tudományi Társaság (NJSZT) Informatikatörténeti Fórum*
Internet: itf.njszt.hu
- *Dr. Hajtó Ödön: A mérnöki hivatásért*
2021. – Budapesti és Pest Megyei Mérnöki Kamara
- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig*
1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK
- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
Internet: arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-eletrajzi-lexikon-7428D/
- *Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH) és a jogelőd Magyar Szabadalmi Hivatal (MSZH) kiadványai*
- *Mérnök Újság (MÚ) és MÚ Online História* rovat (Magyar Mérnöki Kamara)
Internet: mernokvagyok.hu és mernokvagyok.hu/blog/category/historia
- *Mérnöki évfordulók, emlénapok és programok - 2014. január 1-től havi bontásban*
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- *EMT Tudomány- és Technikatörténeti Konferenciák kiadványai*
(Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság) Internet: ttk.emt.ro
- *Fejér László szerk.: Vizeink Krónikája* (Vízügyi múzeum 2001.)
Internet: library.hungaricana.hu/hu/view/VizugyiKonyvek_067/?pg=0&layout=s
- *A Magyar Hidrológiai Társaság kitüntetettjei 1917-2017 között* (MHT, 2019.)
Internet: hidrologia.hu/mht/letoltes/LEXIKON_WEB.pdf
- *Kozák Péter író, szerk.: © Névpont, 2022. Nemzeti életrajzi adatbázis, virtuális sírkert*
Internet: nevpont.hu/
- *Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár: Magyar Tudós Tárlat – életrajzok*
Internet: mezogazdasagikonyvtar.hu/a-gyujtemeny/elektronikus-forrasok/magyar-tudostarlat-eletrajzok
- *Egyéb szakmai életrajzok és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök
Magyar Mérnöki Kamara (MMK) Történeti (Bizottság) Munkacsoport tagja